HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חבילה. ביחד: ומטהרת חבילה. אם טומאה היא אין טבילה עולה לה אבריס אבריס אלא מתקנה ומטבילה: **למסמכינהו אגודא.** לקרבן אחל הכותל הרחב כמלא רוחב מטה ונותן עליס מן הכרעיס ולכותל למרחשותיה ולמרגלותיה: **ומשדא אשלי.** ונותן חבליס ומסרג ורחויה למסכב ומטומא מדרס: **שיפא.** ליפס"ל: **ושל גמי.** יונ"ק: **שיריה.** כגון נפחתה ונשתייר בה: **אע"פ.** שפחותה עכשיו מכשיעור לטומאה דתנן (כלים פ' כ"ז מ"ב) מפץ שסה על שסה: **אין מסككין.** הוחיל ומכלי קאתו ותחלתה היתה מקבלת טומאת משכב הזב והנדה: **גדולה מסككין בה.** דלאו כלי הוא דסתמא לסיכוך: **אף היא מקבלת טומאה.** קסבר סתמא לשכיבה וכלי היא: **אלא שאין שם חצי טפח.** גובה במשך אורך ורחב שבעה טפחים כשיעור סוכה ואח"כ הגדיש כל הגדיש על אותו חצי דעכשיו נעשה שם סכך מאליו ולא היה עליו שם סכך מתחילה: **אכל אם יש שם כו'.** חצי טפח אהל הוא נמצא שם סכך על אותו גדיש וכשחוטט בו מלמטה למעלה עד שמגביה את החצי לשיעור גובה עשרה אין זו עשייתו שהרי אינו מתקן אלא הדפנות וכדפנות לא אמרינן תעשה ולא מן העשוי והרי היא כסוכה שפחותה מעשרה וחקק בה והשלימה לעשרה: **איכא דרמי לה מירמא.** לא מתני להא דרב הונא בשאין לא שנו ולפרושי מתני' אלא רמי מתני' מירמ' אבריתא ודרב הונא אשנויא אתמר: **מתני' המשלשל.** כל מלמעלה למטה קרי שלשול: **מלמעלה למטה.** שהתחיל לארוג המחיצה אצל הסכך וארוג ובא כלפי מטה: **שלשה טפחים פסולה.** דהיינו כדי שיחדקר הגדי בצד ראש דאמרן [יד:] פסולה: **מלמטה למעלה.** שהתחיל לארוג מלמטה סמוך לקרקע ומגביה ועולה כיון שהגביה עשרה כשרה ואף על פי שלא הגיע לסכך: **רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה.** דיו באריגת י': **כך מלמעלה למטה.** דיו באריגת עשרה ואפילו גבוהה הרבה מן הארץ כשרה וקסבר מחיצה תלויה עשרה מתרת: **גמ' בור שבין שתי חצירות.** חציו בחצר זו וחציו בחצר זו ומחיצה בין החצירות והמלכת ותלויה על פי הבור ואין פתח ביניהם לערב זו עם זו: **אין ממלאין ממנה.** לא זו ולא זו לפי שמימי חצר זו מבית לזו: **בין מלמטה.** סמוך למים: **בין מאוך אוגנו.** כלומר בין מלמעלה רחוק מן המים ובלבד שתהא בתוך אוגן של בור דמוכחא מילתא דבשביל אוגן המים נעשית. ומפרשינן טעמא בעירובין שמחיצה תלויה מתרת במים דקל הוא שהקילו חכמים במים אבל מחיצה החוצצת את החצירות והמלכת ע"פ הבור אלא בשביל המים אינה מתרת דאין מחיצה תלויה מתרת במים אלא הנעשית בשביל להתיר מלוי המים כגון גוזטרא שלמעלה מן היס דתנן בעירובין (דף פז:) דעושין לה מחיצה תלוי' וכגון זו שבתוך אוגן הבור:

בית

מטה מטמאת חבילה. משנה היא פרק י"ח דכלים ומטמאת חבילה כשהיא מחוברת יחד אבל נתפרקה אבר אבר אינה מקבלת טומאה אפילו בקצרה ושתי כרעים ומכל מקום מודה רבי אליעזר שאם נתפרקה וחזר וחיברה חוזרת לטומאתה כדקאמר ומטהרת חבילה אם טמאה היא אין טבילה עולה לה אבריס אבריס אלא מתקנה ומטבילה וחכמים אומרים מטמאת אבריס כדמסיק בתרוכה ושתי כרעים כן רייבטא דמתני' דכלים לכאורה אבל בתוספתא דכלים לא משמע הכי דתניא כילד כרע שפירשה מן הארוכה עם הקצרה רבי אליעזר אומר הרי זה חיבור ואם הטבילה אינה חוצצת וחכמים אומרים אינו חיבור ואם הטבילה חוצצת ולפי שיטת התוספ' הכי פירושא דמתני' ומטמאת חבילה דכשם כשכולה שלימה אם נטמאת אחד מאברים נטמאת כולה כך נמי כשפירשה הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקצרה חיבור הוא ואם נטמאת הכרע נטמאת הקצרה והיינו דקתני בתוספתא רבי אליעזר אומר הרי זה חיבור ומטהרת חבילה אם הטבילו הכרע והקצרה ביחד אין הקצרה חוצצת עליה כי היכא דלא חיילא במטבילו את השלימה וחכמים אומרים מיטמאת אבריס ולא חבילה ואם נטמאת הכרע היא טמאה ולא קצרה ואינה חיבור כשלימה והיינו זה דקתני בתוספתא וחכ"א אינה חיבור ומטהרת אבריס מטבילו הכרע בפני עצמה ולא חבילה הכרע עם הקצרה שהקצרה חוצצת עליה ואינה כשלימה דהמטבילו מטה שלימה אע"פ שלא פירקה טהורה:

ומטהרת חבילה. משמע דפשוטי כלי עץ טומאין כגון מטה דחזיא למדרסות (ו) ואית להו טהרה במקוה והא דמשמע דמפץ אין לה טהרה במקוה אומר ר"ת דהתם בשל שיפא ושל גמי והא דאמרינן פ' כילד הרגל (ב"ק דף כה: ושם) גבי מפץ וקמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה דמשמע שיש לו טהרה לאחר שבעה דאפילו באנו לפרש דלדין טומאת שבעה קאמר כלומר להיות אב הטומאה משום דאין לך דבר הטמא טומאת שבעה אלא אם כן הוא אב הטומאה מכל מקום אי לית ליה טהרה במקוה אין יכול ליעשות אב הטומאה כדמוכח בשילהי עירובין (דף קד:) אלא צריך לומר דההיא ברייתא דמפץ בתמ מנין משמע דמיירי ליה בכל מפץ בין בשל עץ כגון מחצלת של קנים בין בשל שיפא וגמי ודייקינן פרק אמר רבי עקיבא (שבת דף פד.) ממפץ של שיפא וגמי ובפרק כילד הרגל (ב"ק דף כה:) דייקינן ממפץ של עץ והא דאית להו לפשוטי כלי עץ טהרה במקוה אף על גב דקרא דבמים יובא דבסוף פרשת שמיני כתיב גבי מקבלי כלי עץ דכתיב מכל כלי עץ או בגד או עור או שק מכל מקום נפקא לן מאידך קרא דכתיב בפרשת מדין כל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו דליכא למימר מה מעשה עזים מטלטל מלא וריקן דלא שייך למדרס הכי אלא גבי שק שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות דכתיב (בראשית מב) והנשיב כספיהם איש אל שקו: **דלא** חזי' **לא** לעניים **ולא** לעשירים. (ו) ואפילו חישב עליהן בטלה דעתו והא דמשמע בזבחים פרק בס חטאת (דף לד.) דמטלית פחותה משלש על שלש מהניא ביה מחשבה דלא דמי דהתם מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כדפרישית פרק כ"ח דכלים: **אבל אם** יש שם חלל **טפח.** מצינן למימר רב הונא לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) גבי בין סוכה לסוכה טפח ושמא מאן דאמר התם אדרבה הכא מודה דהא לשמואל דאמר התם עשרה הכא לא שייך:

בין מלמטה בין מתוך אוגנו. ויש ספרים שכתוב בהן בין מלמטה מתוך אוגנו ולא יתכן דאם כן מלמעלה היינו חוץ לבור דאי בתוך הבור סמוך לשפתו היינו מתוך אוגנו ואם כן היינו כותל שביניהן דקאמר ר"י שמפסיקין בין שתי החצרות והמלכת על פי הבור ועוד דאם כן לא הוי למעלה דת"ק כגון למעלה דרבן שמעון בן גמליאל דפליגי אמורא' פרק כילד משתתפין (עירובין דף פו.) דרב הונא אמר למטה למטה ממש למעלה למעלה ממש וזה וזה בבור ורב יהודה אומר למטה למטה מן המים [למעלה למעלה מן המים]:

בית

ו) כלים פי"ח מ"ע, ג) [עי' פי' הערוך בערך שד ג'], ג) [שבת קכה.], ד) [עי' תוספות שבת כו. ד"ה אין בין], ה) [לקמן כ.], ו) [שם ע"ש], ז) [שבת לז. עירובין פו:], ח) שם ע"ש,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומטהרת וכו' דחזיא למדרסות אית כל"ל ואות ו' נמחק:

גליון הש"ם

גמ' תנ"ה וכו' איכא דרמי ליה מירמא. כעין זה לקמן דף לב ע"ב. ר"ה דף כז ע"ב. ב"ב דף יט ע"ל ודף כו ע"ל: תוס' ד"ה דלא חזי' וכו' ואפ' חישב. עיין נדה דף ס ע"ב תוס' ד"ה כמטלניות:

מוסף רש"י

המשלשל דפנות. מתחיל לארוג דופני הסוכה בערב כלפי מעלה ומשלשל וכא כלפי מטה. משלשל, מוריד (שבת צז. וכעי"ז ערובין פו:). **אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים.** דגדייש בוקעים בה הוא לה מגויה ופסולה (ערובין שם). **מלמטה למעלה.** שנוגעות בקרקע (שם). **אם גבוה עשרה טפחים כשרה.** ופע"פ שאינו מגיעות לסכך וכבר לא גרס גבוהות מן הארץ אלא אם גבוהות עשרה טפחים (שם). **כשם שמלמטה למעלה.** מכשרת ליה ואף על גב דלא מטיא לסכך, **כך מלמעלה למטה.** לי לה בארג עשרה ואע"פ שאינה מגעת לארץ (שם). **בור שבין שתי חצירות.** חציו בזו וחציו בזו, אין ממלאין ממנה בשבת. שזה ממלא מרשות חבירו (ערובין פו.). **בין בתוך אוגנו.** אף על פי שאינה נוגעת במים, קל הוא שהקילו חכמים במים לומר ביה גוד אמית לממחיה ובלבד שתהא בתוך אוגן הבור שתרוצה להפקקה (שם).

רבינו חננאל

מטה מיטמאת אברים ומיטהרת אברים. ר' חנין אמר בארוכה ושתי כרעים בקצרה ושני כרעים, דעדיין תורת כלי עליה, דחזיא למיסמכא אגודה ולמיתב עלה ולמישד אשלא עלה. פירש גאון למיתב עלה ולמישד אשלא, ראויה היא לישב עליה ולטוות נעורת או פשתן או קנבוס. [לאשן]לא, שכל הנטווה גם צריך לישב הטווה על גבי מקום גבוה כדי להפשיל וירד למטה, וכשזוקפין ארוכה (וקצרה) [או קצרה] על גבי שתי כרעים וסומכין אותה [בכותל] ויושבים עליה, וככלי חשובה ואע"פ שאינה מטה על מתכוונתה, לפיכך מיטמאת אברים ומיטהרת אברים הללו. ומשום הכי

עין משפט נר מצוה

צט א מיי' פכ"ז מהל' כלים הלכה יג:

ק ב ג מיי' פ"ב מהל' סוכה הל' ט טוש"ע א"ח סימן תלה:

קא ד מיי' שם פ"ד הלכה ד סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תכל סעיף ט:

קב ה מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה יג ופ"ג מהל' עירובין הל' כא סמג עשין ג טוש"ע א"ח סי' שנו סעיף ג:

לעזי רש"י

לישק"א. כריך (צמחה). יונ"ק. אגמון.

רבינו חננאל (המשך)

דאוקימנא למתני' בדאית תורת כלי עליה, ונדחת היות סיוע לרמי בר טביומי דאמר עיסכה בבלאי כלים פסולה. ופשט אביי מטלניות שאין בהן ג' על ג' דלא חזו לא לעניים ולא לעשירים. ואע"ג דתניא בוותיה דתניא מחצלת של שיפא ושל גמי אע"פ שנפחתו שריה יו[תר] מכשיעור אין מסككין בהן, ושל קנים גדולה ו) מסككין בהן, ר' אליעזר אומר אם אינה מקבלת טומאה. ז) לא דייקא מתניתין כוותיה. **מתני' החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה.** אמר רב הונא לא שנו אלא שאין חלל טפח במשך שבעה טפחים. יש מי שאומר לא שנו כי אינה סוכה, אלא בזמן [שאין] שם חלל טפח במשך שבעה טפחים, מחודש עשוי עכשיו לסוכה בהגג, טפח גובה במשך שבעה, אבל אם יש טפח שם, הא קיימא לן דטפח אהל הוא, ומשך ד' טפחים הוא משך סוכה קטנה, וכאילו עכשיו היא עשוי[ה] לשם החג. ויש מי שאומר לא שנו אלא שאין שם חלל אפילו טפח, בתחלת גדישת הגדיש עשוי לשם צל בעלמא, אבל יש שם חלל טפח במשך שבעה טפחים שיעור משך סוכה קטנה, ונמצאת הסכך ההיא עשויה לשם צל סוכה בעלמא. וקיימא לן סוכת רקב"ש סוכת גנב"ך סוכה מכל מקום כשרה, וזה שחוטט בגדיש למטה ומסיר האלומות להשלים ד' טפחים כדי הכשר סוכה, שפיר דמי, מאחר שהסכך לשום סוכה בעלמא נעשית, ואינה עשויה לשם אוצר, שאין דרך בני אדם להגדיש תלוי, וכיון שתלה זה נתברר לשם סוכה הניחו, לפיכך כשר. ושאר השמועה פשוטה היא. [**מתני'**] **המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוהות מן הארץ כו'.** תנן התם בעירובין פרק ח' בור שבין שתי חצירות כו' עד

ו) כ"ה הגי' בבייתא לקמן

ז) דבכי רבינו מיגו מוכן דבמתא לא דייק מתני' כוותיה וכל הראשונים ז"ל פסקו כוותיה וע"ש.